

Ewaluacja warsztatów (przegląd programów i metodyk) - raport podsumowujący

dr Małgorzata Baran

Warszawa, 2016

Zrealizowano w ramach projektu
„Cybernauci – kompleksowy projekt
kształtowania bezpiecznych zachowań w sieci”
finansowanego przez Ministra Edukacji Narodowej

Projekt prowadzi:

Partner Projektu:

Patronat honorowy:

Dofinansowano ze środków:

Spis treści

Spis treści.....	2
Streszczenie wyników.....	3
Rekomendacje.....	3
1. Metodologia badania	4
2. Wyniki badania ilościowego	6
2.1. Wyniki analizy odpowiedzi na pytania zamknięte.....	6
2.2. Wyniki analizy odpowiedzi na pytania otwarte	10
3. Wyniki badania jakościowego	14
3.1. Ocena warsztatów	14
3.2. Ocena wiedzy na temat komputerów i bezpieczeństwa w Internecie.....	15
4. Wyniki ankiet audytoryjnych.....	17
4.1. Wprowadzenie	17
4.2. Cel analizy	17
4.3. Metodologia badania i struktura próby	18
4.4. Ogólna ocena warsztatów	19
4.5. Ocena wybranych tematów szkoleń	24

Streszczenie wyników

Podsumowanie najważniejszych wyników badania:

1. Badani, zarówno w badaniu ilościowym, jak i jakościowym, bardzo pozytywnie ocenili warsztaty, w których uczestniczyli. Badani w szczególności podkreślali dobrze dobraną formę szkoleń oraz merytoryczne przygotowanie trenerów.
2. Badani dysponują wysoką wiedzą z zakresu problematyki bezpieczeństwa w Internecie. Badani z każdej grupy respondentów bardzo trafnie wymieniali większość zagrożeń, które mogą napotkać w Internecie. Najczęściej wskazywanymi zagrożeniami były: kontakt z osobą nieznaną, która może stanowić zagrożenie oraz nieuważne udostępnianie swoich własnych danych osobowych. Oprócz tego wspomniano również o włamaniach do komputera oraz na konta, instalowaniu złośliwego oprogramowania, stalkingu i mowie nienawiści. Badani potrafią nie tylko rozpoznać te zagrożenia, ale wymieniają trafnie sposoby i narzędzia przeciwdziałania zagrożeniom.
3. Badanie dość nisko oceniają swój stopień zainteresowania komputerami, oprogramowaniem i informatyką. Jednocześnie badani dysponują w tym zakresie dosyć przeciętną wiedzą (w szczególności są to uczniowie). Wynika to między innymi z pytań dotyczących budowy komputerów, stosowanego oprogramowania, czy też prób definicji takich pojęć jak Internet, czy też programowanie. Badanie definiują je na dość dużym poziomie ogólności lub podają przykłady zastosowania na przykład Internetu, stosując więc tym samym definiowanie poprzez podanie funkcji definiowanego pojęcia.
4. Trenerzy uczestniczący w badaniu wysoko ocenili zaangażowanie uczestników badania w warsztaty. W niektórych przypadkach nauczyciele i rodzice na początku z nieufnością podchodzili do warsztatów, ale w trakcie warsztatów zmieniali swoje nastawienie i uczestniczyli w nich z zaangażowaniem.
5. Wielu z badanych (w szczególności rodzice i nauczyciele), zarówno uczestniczących w badaniach ilościowych, jak i jakościowych, zadeklarowało chęć udziału w większej liczbie warsztatów dotyczących zagrożeń w Internecie. Niekiedy sami badani, na przykład w trakcie prowadzenia wywiadów swobodnych, dopytywali badaczy o możliwość ponownego uczestnictwa w warsztatach organizowanych w ramach programu „Cybernauci”.

Rekomendacje

Na podstawie wyników badania rekomenduje się następujące działania:

1. Utrzymanie wysokiego poziomu merytorycznego warsztatów, które zostały w ramach badania ewaluacyjnego ocenione bardzo pozytywnie.
2. Położenie nacisku na praktyczny wymiar warsztatów. Przybliżenie uczestnikom warsztatów narzędzi zwiększających bezpieczeństwo w sieci, z których może korzystać

osoba nieposiadająca specjalistycznej wiedzy i umiejętności z obszaru IT (w szczególności rekomendacja ta dotyczy rodziców i nauczycieli).

3. Przeprowadzenie jak największej liczby warsztatów (najlepiej odbywających się cyklicznie) w formule follow-up. W wyniku zastosowania tej formuły uczestnicy utrwalą i wzmocnią efekty warsztatu oraz będą mogli zweryfikować swoją wiedzę i przeanalizować ewentualne napotkane trudności.
4. Wprowadzenie w trakcie warsztatów formuły ćwiczeń na autentycznych studiach przypadku, które budują wiarygodność przekazu i podnoszą zaangażowanie uczestników warsztatów.

1. Metodologia badania

Niniejszy raport prezentuje wyniki badania interim realizowanego w ramach projektu „Cybernauci - kompleksowy projekt kształtowania bezpiecznych zachowań w sieci”, realizowanego przez Fundację Nowoczesna Polska oraz Collegium Civitas.

Projekt jest finansowany przez Ministra Edukacji Narodowej ze środków zadania publicznego „Poprawa kompetencji pracowników szkoły, uczniów i ich rodziców w zakresie bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni oraz reagowania na zagrożenia”.

Głównym celem badania był okresowy przegląd programu i metodyk oraz bieżąca ewaluacja działań warsztatowych prowadzonych podczas realizacji zadania publicznego w obszarze bezpieczeństwa w Internecie wśród społeczności szkolnej. Badanie jest pierwszym badaniem interim spośród 4 zaplanowanych w harmonogramie projektu. Cykliczność i regularność badań interim służy monitorowaniu jakości prowadzonych warsztatów.

Badanie zostało przeprowadzone na grupie uczniów/uczennic, rodziców/opiekunów, nauczycieli szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Główne obszary badawcze to - odpowiednio - wśród poszczególnych grup badawczych:

Uczniowie/uczennice:

- poziom zadowolenia z warsztatu,
- poziom wiedzy o e-zagrożeniach i unikanie cyberprzemocy,
- znajomość zasad korzystania z Internetu,
- oraz specyficzne, uzależnione od poziomu ucznia, np.:
- definicja i wykorzystywanie Internetu na co dzień (uczniowie klas I-III i IV – VI Szkoły Podstawowej),
- istota i znaczenie komunikacji zapośredniczonej, definicja wizerunku, podstawy prawa autorskiego i korzystania z zasobów Internetu (uczniowie Gimnazjum),

- wykorzystanie Internetu w celu budowania ścieżki zawodowej, funkcjonowania w dorosłym życiu, wyszukiwania informacji (uczniowie szkół ponadgimnazjalnych).

Rodzice i nauczyciele:

- poziom zadowolenia z warsztatu,
- poziom wiedzy o e-zagrożeniach i unikanie cyberprzemocy,
- znajomość zasad korzystania z Internetu,
- podjęcie dodatkowych aktywności związanych z korzystaniem z Internetu.

W badaniu ilościowym wykorzystano kwestionariusze ankiet, natomiast w badaniu jakościowym scenariusze wywiadów pogłębionych. Narzędzia przygotowano specjalnie na potrzeby badania dla następujących grup badawczych:

- Uczniowie klas I – III Szkoły Podstawowej
- Uczniowie klas IV - VI Szkoły Podstawowej
- Uczniowie Gimnazjum
- Uczniowie Szkół Ponadgimnazjalnych
- Rodzice uczniów klas I – III Szkoły Podstawowej
- Rodzice uczniów klas IV - VI Szkoły Podstawowej
- Rodzice uczniów Gimnazjum
- Rodzice uczniów Szkół Ponadgimnazjalnych
- Nauczyciele klas I – III Szkoły Podstawowej
- Nauczyciele klas IV - VI Szkoły Podstawowej
- Nauczyciele uczniów Gimnazjum
- Nauczyciele uczniów w Szkole Ponadgimnazjalnej
- Trenerzy (tylko scenariusz wywiadu)

Badanie jakościowe było prowadzone techniką wywiadów pogłębionych IDI. Badanie ilościowe było prowadzone techniką CATI oraz ankiety wypełnianej samodzielnie (wysyłanej elektronicznie). Ponadto, w badaniu uwzględniono dodatkowe obliczenia ilościowe otrzymane w wyniku odpowiedzi respondentów w ankiecie audytoryjnej prowadzonej bezpośrednio po zakończeniu warsztatu.

Badanie jakościowe i ilościowe przeprowadzono w terminie od 3 października do 15 grudnia 2016 r.

Dodatkowo w rozdziale czwartym przedstawiono wyniki ankiet ewaluacyjnych prowadzonych podczas warsztatów wraz z opisem metodologicznym.

2. Wyniki badania ilościowego

2.1. Wyniki analizy odpowiedzi na pytania zamknięte

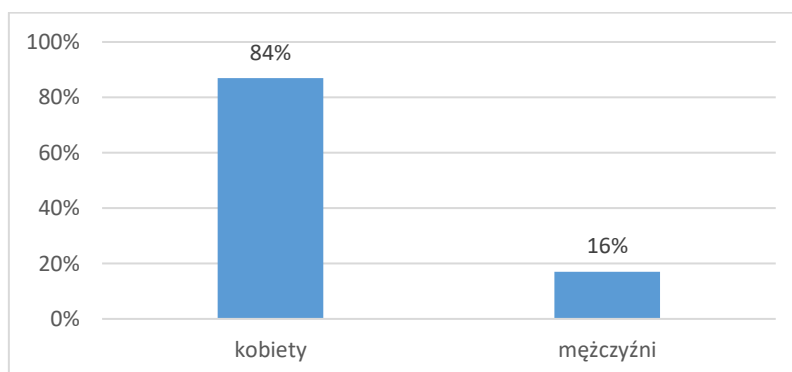
W badaniu ilościowym wzięto udział 100 respondentów ze wszystkich badanych kategorii. W Tabeli 1 przedstawiono rozkład liczebności respondentów z uwzględnieniem wszystkich analizowanych grup. Najwięcej w badaniu wzięto udział nauczycieli szkół podstawowych (kl. IV – VI) najmniej zaś, bo tylko 3 osoby, wzięto udział rodziców uczniów uczęszczających do gimnazjum i nauczycieli szkoły ponadgimnazjalnej.

Tabela 1. Liczba respondentów w poszczególnych grupach (badania ilościowe, wszyscy respondenci)

Badane grupy respondentów w badaniu ilościowym	Liczebność
Uczniowie szkoły podstawowej, kl. I-III	11
Uczniowie szkoły podstawowej, kl. IV-VI	6
Uczniowie gimnazjum	10
Uczniowie szkoły ponadgimnazjalnej	4
Nauczyciele szkoły podstawowej, kl. I-III	14
Nauczyciele szkoły podstawowej, kl. IV-VI	26
Nauczyciele gimnazjum	6
Nauczyciele szkoły ponadgimnazjalnej	3
Rodzice ucznia szkoły podstawowej, kl. I-III	4
Rodzice ucznia szkoły podstawowej, kl. IV-VI	9
Rodzice ucznia gimnazjum	3
Rodzice ucznia szkoły ponadgimnazjalnej	4

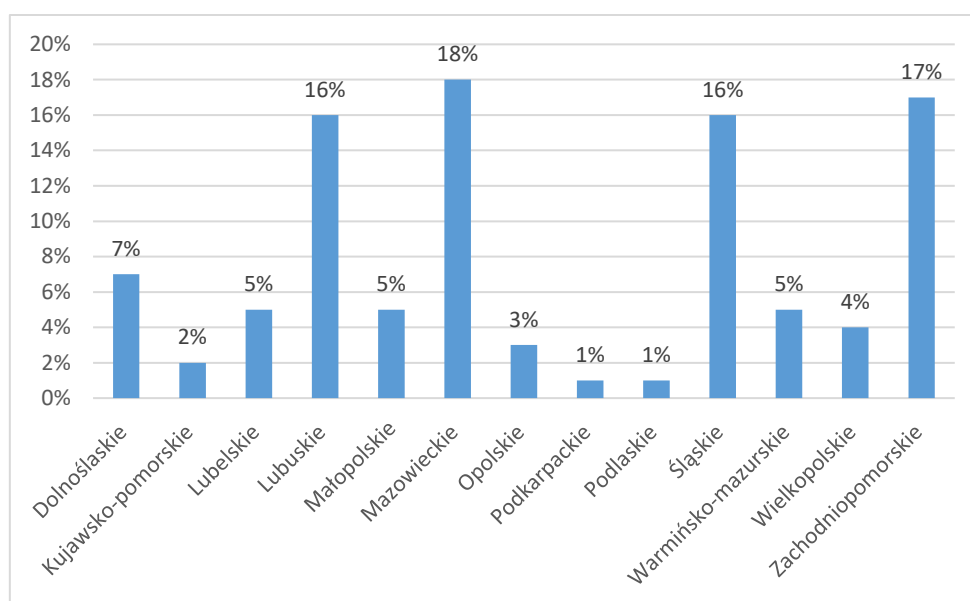
Rozkład płci w zrealizowanej próbie wskazuje, że znaczną część respondentów stanowiły kobiety. Udział kobiet w próbie wyniósł 84% kobiet i 16% mężczyzn. Rozkład płci prezentuje Wykres 1.

Wykres 1. Rozkład płci respondentów w badanych grupach.

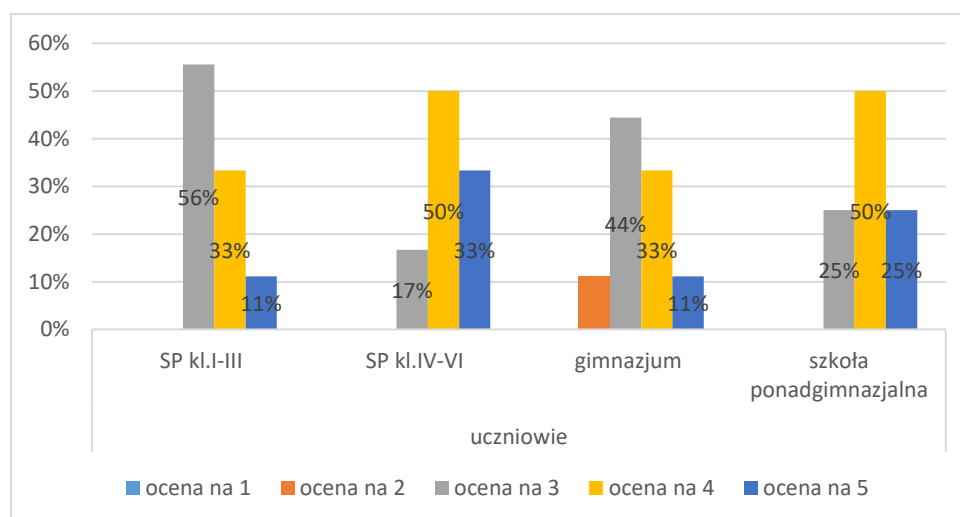
Jeśli chodzi o województwa, z których pochodzą respondenci biorący udział w badaniu to najczęściej badanych pochodziło z województw: mazowieckiego (18%), zachodniopomorskiego (17%), śląskiego (16%), a najmniej z podlaskiego (1%) i podkarpackiego (1%). Rozkład respondentów z poszczególnych województw prezentuje Wykres 2.

Wykres 2. Rozkład respondentów z poszczególnych województw.

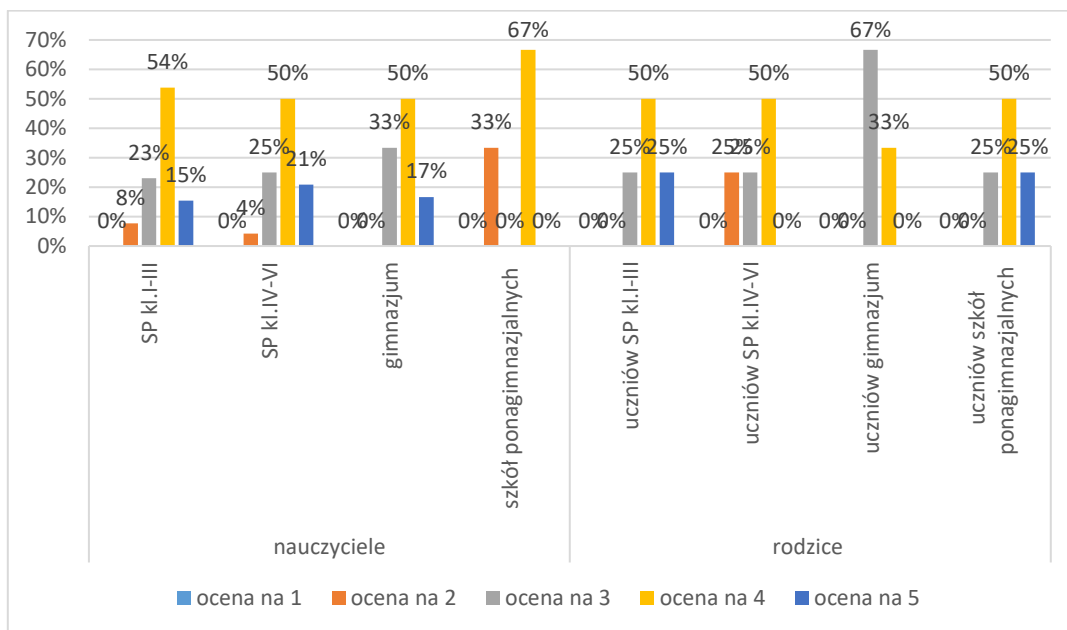
Na Wykresie 3 pokazano rozkład odpowiedzi na pytanie „Jak w skali od 1 do 5 oceniasz swoją wiedzę na temat komputerów, oprogramowania i telefonów?” wśród poszczególnych badanych grup. Uczniowie szkoły podstawowej (klasy I – III) najczęściej oceniają swoją wiedzę jako średnią, podobnie zresztą uczniowie gimnazjów. Nieco lepiej swoją wiedzę w zakresie komputerów, oprogramowania i komputerów oceniają uczniowie szkoły podstawowej klas IV – VI oraz uczniowie szkół ponadgimnazjalnych (Wykres 3).

Wykres 3. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Jak w skali od 1 do 5 oceniasz swoją wiedzę na temat komputerów, oprogramowania i telefonów? (gdzie 1 oznacza nie mam wiedzy a 5 oznacza mam bardzo dużą wiedzę).” (wszyscy uczniowie)

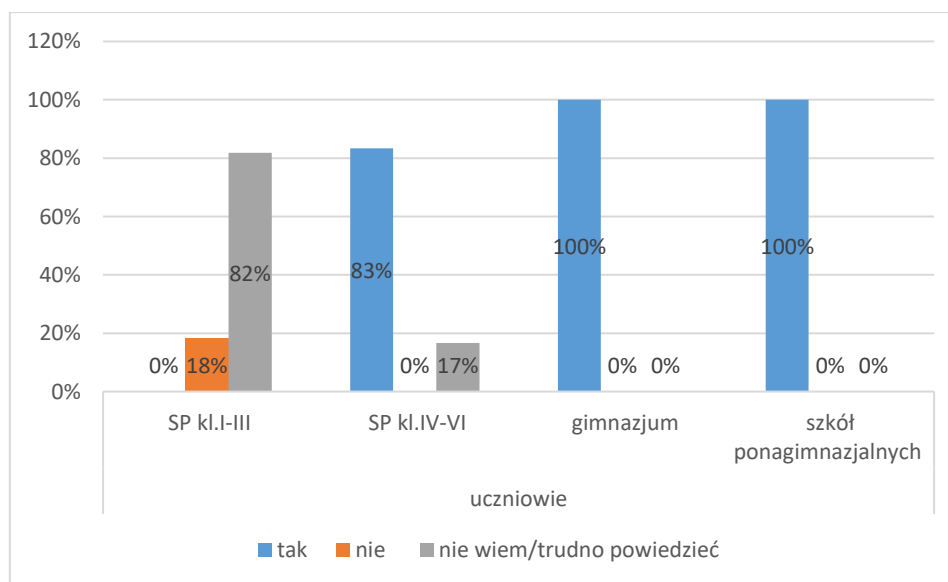
Na Wykresie 4 pokazano rozkład odpowiedzi na pytanie „Jak w skali od 1 do 5 ocenia Pan/i/ swoją wiedzę o zagrożeniach i ryzykach, na jakie narażone są dzieci w Internecie?” Jeśli chodzi o nauczycieli i rodziców, to ci pierwszy oceniają swoją wiedzę wyżej niż grupa rodziców. Rodzice częściej niż nauczyciele wybierali odpowiedzi 3 oraz 2, co oznacza, że ich wiedza z obszaru zagrożeń i ryzyk jest na średnim poziomie (Wykres 4).

Wykres 4. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Jak w skali od 1 do 5 ocenia Pan/i swoją wiedzę o zagrożeniach i ryzykach, na jakie narażone są dzieci w Internecie? (gdzie 1 oznacza nie mam wiedzy a 5 oznacza mam bardzo dużą wiedzę).” (nauczyciele i rodzice)

Jak wynika z analizy odpowiedzi udzielonych na pytanie „Czy interesujesz się tematem komputerów i Internetu” uczniowie klas najmłodszych wykazują najmniejsze (praktycznie żadne) zainteresowanie komputerami, natomiast wraz z wiekiem ucznia i poziomem edukacji zainteresowanie w tym obszarze wzrasta (Wykres 5).

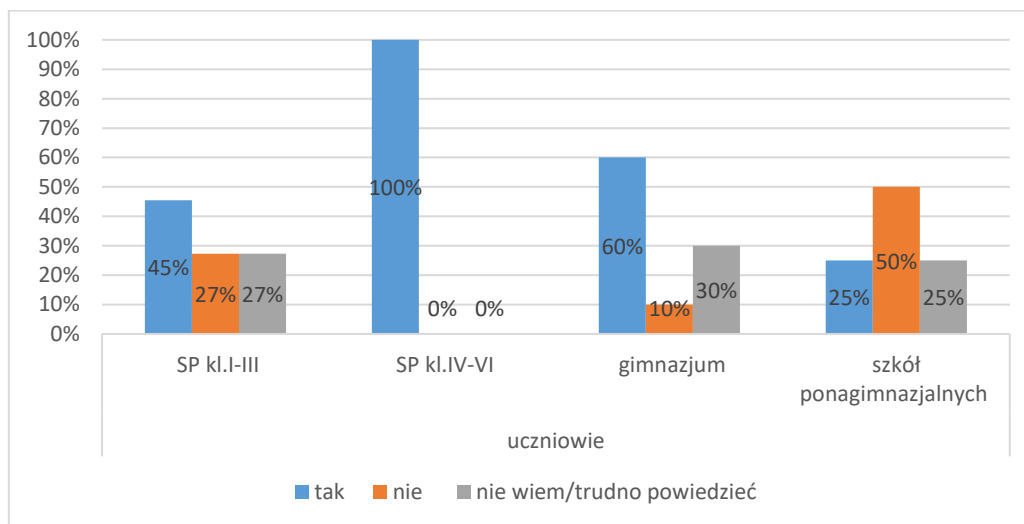
Wykres 5. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy interesujesz się tematem komputerów i Internetu?” (Uczniowie)

O bezpieczeństwie w Internecie najczęściej rodzice rozmawiają z dziećmi, które uczęszczają do szkoły podstawowej (klasy IV-VI), nieco rzadziej z gimnazjalistami, natomiast najrzadziej poruszany jest ten temat z uczniami szkół ponadgimnazjalnych (Wykres 6). Sytuacje, które sprzyjają rozmowom o bezpieczeństwie to najczęściej takie, w których na przykład dziecko

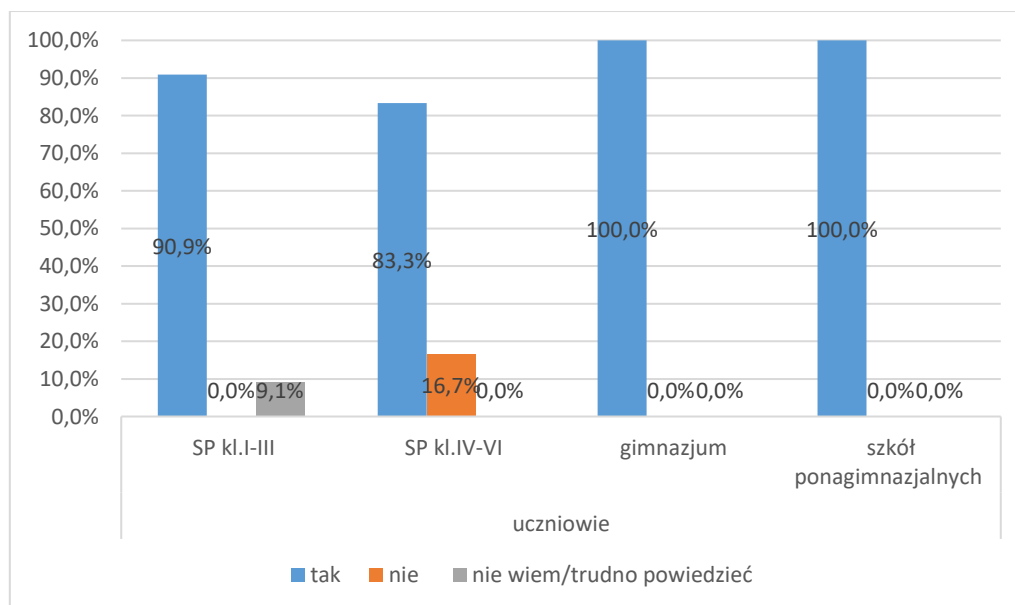
korzysta z Internetu (głównie wchodząc na portale społecznościowe) lub korzysta zbyt długo, ewentualnie, gdy pojawi się ostrzeżenie w mediach.

Wykres 6. Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy temat „bezpieczeństwa w Internecie” pojawił się lub pojawia w rozmowach z rodzicami? (Uczniowie)

Zdecydowana większość badanych uczniów twierdzi, że temat bezpieczeństwa w Internecie pojawia się w szkole. Niewiele, bo tylko 17% uczniów szkoły podstawowej (kl. IV – VI) twierdzi, że tematyka ta nie pojawia się w szkole (Wykres 7).

Wykres 7. Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy temat „bezpieczeństwa w Internecie” pojawił się w szkole? (Uczniowie)

2.2. Wyniki analizy odpowiedzi na pytania otwarte

Poniżej przedstawiono wyniki analizy odpowiedzi respondentów na pytania otwarte zamieszczone w badaniu ilościowym.

Analiza odpowiedzi na pytanie „Jak podobały Panu/i/ci się lekcje/warsztaty?” (wszyscy respondenci)

Niemal wszyscy uczestnicy warsztatów oceniają wysoko swój poziom zadowolenia z udziału w zajęciach. W odczuciu respondentów warsztaty były „ciekawe” i „bardzo ciekawe”. Podkreślano wysoki walor edukacyjny oraz to, że były prowadzone w rzetelny i interesujący sposób. Nieliczne osoby odpowiedziały, że warsztaty się nie podobały.

WYBRANE WYPOWIEDZI RESPONDENTÓW
<i>„Fajnie było, pan mówił, co wolno, czego nie wolno, żeby nie podawać swojego adresu, telefonu, ani danych, ani e-maila” (Uczennica szkoły podstawowej)</i>
<i>„Tak, były ciekawe i można było się dużo dowiedzieć” (Uczennica gimnazjum)</i>
<i>„Bardzo fajnie prowadzone warsztaty, na poziomie” (Uczeń szkoły ponadgimnazjalnej)</i>
<i>„Były bardzo przyjemne, nie nudziły, dowiedziałem się na nich dużo informacji” (Uczennica szkoły podstawowej)</i>
<i>„Zajęcia były przyjemne, bo bawiliśmy się przy tym” (Uczennica szkoły podstawowej)</i>
<i>„Jestem pod wrażeniem materiałów i trenera, super że byłam, mam dużo wiedzy i info dotyczące zabezpieczeń na facebook’u” (Nauczyciel szkoły podstawowej)</i>
<i>„Były konkretne rady, jak postępować w sieci” (Nauczyciel szkoły podstawowej)</i>
<i>„Byłam bardzo zainteresowana omawianymi zagadnieniami” (Nauczyciel gimnazjum)</i>
<i>„Były prowadzone konkretnie czyli ściśle na temat” (Rodzic ucznia szkoły podstawowej)</i>
<i>„Były ciekawe i ukazały mi wiele istniejących zagrożeń w sieci” (Rodzic ucznia gimnazjum)</i>

Analiza odpowiedzi na pytanie „Co Panu/i/ci podobało się najbardziej?” (wszyscy respondenci)

Respondenci podkreślają praktyczny wymiar warsztatów (dostosowanie materiału do problemów i zainteresowań grupy), ich interaktywną i przemyśłą formę (praca zespołowa, elementy integracji uczestników, filmy angażujące grupę) oraz profesjonalizm i przygotowanie trenera.

WYBRANE WYPOWIEDZI BADANYCH
<i>„Filmik o owcą” Uczniowie wszystkich typów szkół)</i>
<i>„Pisanie zasad korzystania z Internetu” (Uczennica szkoły podstawowej)</i>
<i>„Dużo ciekawych rzeczy było, ciekawa formuła. Nie było nudno, bo było interaktywnie” (uczeń szkoły podstawowej)</i>
<i>„Opowieści ludzi, których prześladował stalker” (Uczeń szkoły ponadgimnazjalnej)</i>
<i>„Wspólna praca w grupach” (Uczennica gimnazjum)</i>
<i>„Tempo prowadzenia zajęć, profesjonalizm prowadzącego, poruszane zagadnienia” (Nauczyciel szkoły podstawowej)</i>
<i>„Podobało mi się to, że na każde nurtujące pytanie uzyskałam odpowiedź” (Nauczyciel szkoły ponadgimnazjalnej)</i>

<i>„Dostosowane do problemów” (Nauczyciel gimnazjum)</i>
<i>„Sposób przekazania informacji o bezpieczeństwie naszych uczniów oraz o tym, że warto wiedzieć na jakie strony wchodzić, w jakie gry grają” (Nauczyciel gimnazjum)</i>
<i>„Filmik, gdzie się wszyscy integrowali” (Rodzic ucznia gimnazjum)</i>
<i>„Jasny i zrozumiały przekaz informacji” (Rodzic ucznia szkoły podstawowej)</i>

Analiza odpowiedzi uczniów na pytania o cyberprzemoc – przykłady cyberzagrożeń, zasady korzystania z Internetu i sposoby unikania zagrożeń.

Uczniowie jako przykład cyberzagrożeń podają głównie manipulacje zdjęciami i ośmieszające posty (zamieszczane głównie na portalach społecznościowych). Jako sposoby unikania zagrożeń w cyberprzestrzeni wymieniają głównie niepodawanie danych osobowych, unikanie kontaktu z nieznanymi.

WYBRANE WYPOWIEDZI BADANYCH
<i>Czy można być nieświadomym sprawcą cyberprzemocy?</i>
<i>„Można (być nieświadomym sprawcą cyberprzemocy), jeśli na portalu społecznościowym są czyjeś urodziny wrzuca się jego zdjęcia zrobione w niekomfortowych dla niego sytuacjach” (Uczeń gimnazjum)</i>
<i>„Tak (można być nieświadomym sprawcą cyberprzemocy) jeśli śmiejemy się z innej osoby, Dla nas jest to śmieszne, jednak dla ofiary przykre” (Uczeń gimnazjum)</i>
<i>Sposoby na unikanie zagrożeń w Internecie</i>
<i>„Nie podawać danych, adresu, nie mówić wulgarnych słów, nie wrzucać brzydkich zdjęć” (Uczennica szkoły podstawowej)</i>
<i>„Nie podawać prawdziwych danych, telefonu, adresu i nie używać CapsLocka bo to oznacza krzyk” (Uczennica szkoły podstawowej)</i>
<i>„Nie wchodzić, gdzie nie trzeba” (Uczennica gimnazjum)</i>
<i>„Nie wchodzić na nieznane adresy, nie odpisywać na maile od nieznanymi” (Uczeń gimnazjum)</i>

Analiza odpowiedzi na pytania skierowane do uczniów szkoły podstawowej o wiedzę w zakresie komputerów i Internetu.

Uczniowie szkoły podstawowej twierdzą, że nie posiadają wiedzy na temat budowy komputera (jako części komputera wymieniają monitor, klawiaturę, myszkę, ewentualnie wiatrak). Potrafią natomiast zdefiniować czym jest Internet. Internet na przykład według uczniów szkół podstawowych służy do szukania różnych informacji, pracy, celów naukowych (pomaga w odrabianiu lekcji; wymieniane są strony: matlandia, scratch, little alchemy, learning apps, kahoot) i rozrywkowych (służy do grania w gry i utrzymywania kontaktów z rówieśnikami). Uczniowie wiedzą, czym są media społecznościowe, najczęściej podawane przykłady mediów społecznościowych to: facebook, twitter, gg, skype, instagram.

Uczniowie klas IV-VI raczej nie posiadają wiedzy na temat wizerunku w Internecie oraz na temat tego co wpływa na jego kształtowanie. Z kolei uczniowie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych deklaruje, że mają wiedzę czym jest wizerunek w sieci i twierdzą, że na jego kształtowanie wpływają wszelkie informacje, jakie publikują w Internecie. Uczniowie gimnazjum twierdzą również, że wiedzą czym jest „utwór” i „prawo autorskie”. Prawo autorskie rozumieją jako prawo do ochrony własności intelektualnej. Gimnazjaliści odróżniają

legalne i nielegalne oprogramowanie, nie wiedzą natomiast czym jest netykieta i „wolne licencje”.

WYBRANE WYPOWIEDZI BADANYCH – Czym Twoim zdaniem jest sieć (Internet)?
„Internet jest najmdirzejszy, bo wszystko wie; Internet jest jak taka gruba książka, z której się można wszystkiego dowiedzieć” (Uczennica szkoły podstawowej)
„Internet nie służy do tego, żeby komuś zrobić przykrość. Ja korzystam do ważnych rzeczy, np. do nauki, żeby coś sprawdzić” (Uczennica szkoły podstawowej)
„Internet to jest poczta, gry, strony, media społecznościowe” (Uczennica szkoły podstawowej)
„Internet to jest zbiór wszystkich informacji z całego świata” (Uczennica szkoły podstawowej)
WYBRANE WYPOWIEDZI BADANYCH – Co daje Ci „Prawo autorskie”?
„Jest to prawo do podpisywania swoim nazwiskiem wytwory swojej pracy, które jest chronione przed nielegalnym udostępnianiem i podpisywaniem tej pracy innym nazwiskiem” (uczeń gimnazjum)
„Wszyscy mają prawa autorskie, do swoich treści. Daje ono nam to, że nikt nie może sobie przywłaszczyć naszej pracy” (Uczeń gimnazjum)

Analiza odpowiedzi na pytanie „Czy zajęcia/warsztaty zainspirowały Panią/Pana do podjęcia jakiejś dodatkowej aktywności w nauczaniu?” (nauczyciele)

Większość nauczycieli jest zmotywowana do podjęcia dodatkowej aktywności w nauczaniu. Na aktywności te składają się: pedagogizacja, czyli szerzenie edukacji o bezpieczeństwie oraz cyberzagrożeniach podczas zajęć i rozmów z uczniami oraz ich rodzicami. Ponadto, warsztaty inspirują do większej uważności i ostrożności podczas korzystania z Internetu. Tylko część nauczycieli twierdzi, że nie zainspirowała się do jakiegokolwiek dodatkowej aktywności w nauczaniu.

Analiza odpowiedzi na pytanie „Czy tematyka zajęć/warsztatów była w Pani/Pana ocenie trafiona?” (rodzice i nauczyciele)

Wszyscy nauczyciele uważają tematykę zajęć za adekwatną do potrzeb szkoły. Rodzice również oceniają tematykę zajęć za trafną. Pojawiały się też 1 głos rodzica, że jest zbyt mało informacji o bezpieczeństwie, a zbyt wiele statystyk.

Analiza odpowiedzi na pytanie „Jakie zagadnienia można dodatkowo poruszyć na takich warsztatach?” (rodzice i nauczyciele)

Zdecydowana większość nauczycieli i wszyscy rodzice byli usatysfakcjonowani zakresem tematycznym i nie deklarowali potrzeby rozszerzenia warsztatów o dodatkowe zagadnienia.

WYBRANE WYPOWIEDZI BADANYCH
„Zgłębić wiedzę na temat narzędzi, które pomagają uniknąć niebezpiecznych sytuacji” (Nauczyciel szkoły podstawowej)
„Większe spektrum programów potrzebnych w tej tematyce” (Nauczyciel gimnazjum)
„Więcej praktyki” (Nauczyciel szkoły podstawowej)

„Jak laik może sobie sam poradzić z wirusami, skąd brać oprogramowanie, jak korzystać i jak zaimplementować” (Rodzic ucznia szkoły podstawowej)

„Wskazać, na jakich stronach najczęściej poruszają się nastolatki, z jakich przeglądarek korzystać” (Rodzic ucznia gimnazjum)

„Konkretne narzędzia zwiększające bezpieczeństwo” (Rodzic ucznia gimnazjum)

Analiza odpowiedzi na pytanie „Czy zajęcia/warsztaty zainspirowały Panią/Pana do podjęcia jakiejś dodatkowej aktywności w życiu prywatnym?” (rodzice i nauczyciele)

Zarówno rodzice, jak i nauczyciele będący jednocześnie rodzicami zamierzają bardziej kontrolować swoje dzieci w sieci. Podkreślają również to, jak ważne jest zabezpieczanie i zmiana haseł w przeglądarkach internetowych i większa uważność podczas korzystania z różnych serwisów. Nieliczni rodzice nie czują się zainspirowani do dodatkowych aktywności w tym obszarze.

WYBRANE WYPOWIEDZI BADANYCH

„Sprawdzanie, na jakie strony wchodzi dzieci” (Rodzic ucznia szkoły podstawowej)

„Tak, bardziej zainteresowałam się aplikacjami, z których korzysta moje dziecko” (Rodzic ucznia gimnazjum)

„Większa kontrola rodzicielska przy używaniu Internetu przez dzieci” (Rodzic ucznia szkoły podstawowej)

Analiza odpowiedzi na pytanie „Czy może Pani/Pan podać przykłady zagrożeń w Internecie dla rozwoju dzieci/uczniów?” (rodzice)

Najczęściej identyfikowanymi przez rodziców zagrożeniami są: nawiązywanie kontaktów z nieznanymi, podawanie swoich danych osobowych i naruszenie prywatności, powszechny dostęp do niewłaściwych (lub fałszywych) dla dziecka informacji, zagrożenie pornografią i pedofilią, agresywnymi wzorcami zachowań, narażenie na mowę nienawiści i obrażanie. Ponadto, przykładami zagrożeń są: uzależnienia (głównie od gier), przestępczość, wyłudzenie danych oraz niebezpieczeństwa zdrowotne (np. wady postawy i wzroku).

WYBRANE WYPOWIEDZI BADANYCH

„Uzależnienia od gier, przestępczość komputerowa i zagrożenia intelektualne, (m.in. kradzież cudzej pracy), pornografia, młodzież może znaleźć niebezpieczne strony poradnikowe, np. instrukcje, w jaki sposób uzyskać siarczany amfetaminy” (Rodzic ucznia gimnazjum)

„Sexting, cyberprzemoc, wyłudzenie danych, oszustwa, uzależnienie, dostęp do nieodpowiednich treści, spotkania z osobami poznanymi w necie” (Rodzic ucznia szkoły podstawowej)

„Ryzyko kontaktowania się z pedofilem, ściąganie wirusów, kradzież danych” (Rodzic ucznia gimnazjum)

Analiza odpowiedzi na pytanie „Czy może Pani/Pan wymienić szanse i korzyści związane z używaniem Internetu przez dzieci/dzieci w młodszym wieku/młodzież?” (rodzice)

Szansy i korzyści związane z używaniem Internetu to według rodziców szeroko rozumiane możliwości edukacyjne, czyli poszerzanie przez uczniów wiedzy, poznawanie świata, innych

ludzi i kultur. Wymieniają też korzystanie ze stron internetowych pomocnych w nauce czytania/pisania, tabliczki mnożenia (dla najmłodszych dzieci), nauce języków obcych. Rodzice kładą nacisk też na gry on-line jako narzędzie wspomagające edukację oraz rozwijanie samodzielności dzieci w szukaniu źródeł wiedzy (np. samodzielne przeszukiwanie zasobów Wikipedii).

Analiza odpowiedzi na pytanie „Jakie są źródła Pani/Pana wiedzy na temat Internetu oraz szeroko rozumianego bezpieczeństwa w Internecie?” (rodzice)

Rodzice podają najczęściej następujące źródła wiedzy: Internet, media (telewizja, prasa), warsztaty i szkolenia, rozmowy ze znajomymi.

3. Wyniki badania jakościowego

3.1. Ocena warsztatów

Wszyscy respondenci uczestniczący w badaniu proszeni byli o ocenę warsztatów w których uczestniczyli. Wśród wypowiedzi badanych nie zarejestrowano ocen negatywnych. Badani pozytywnie oceniali zarówno prowadzących trenerów, jak i tematykę zajęć. Problemy poruszane w trakcie warsztatów były dla większości uczestników interesujące i angażujące. Badani podkreślali, że prowadzący dostosowywali przekaz do uczestników oraz - w razie potrzeb - wyjaśniali kwestie, które dla uczestników warsztatów były interesujące. Badani pozytywnie ocenili również formę zajęć, która miała charakter warsztatów, a nie tylko zwykłej pogadanki.

W grupie badanych znalazły się pojedyncze osoby, które stwierdziły, że problematyka warsztatów dotycząca bezpieczeństwa w Internecie jest im znana. Pomimo tego, uczestnictwo w warsztatach pozwoliło im pewne kwestie utrwalić i zainspirować do dalszych poszukiwań informacji na temat bezpiecznego korzystania z Internetu. Najczęściej osobami, które twierdziły, że posiadały przed warsztatami ponadprzeciętną wiedzę na temat bezpieczeństwa w Internecie byli nauczyciele oraz młodzież ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Niektórzy z badanych, w szczególności rodzice i nauczyciele wyrazili chęć uczestniczą w większej ilości tego typu warsztatów. Niektórzy z badanych sporadycznie dopytywali czy istnieje możliwość ponownego uczestnictwa w warsztatach i czy warsztaty mogłyby przyjąć charakter cykliczny. Tego typu wypowiedzi ukazują wysokie zapotrzebowanie na wiedzę o bezpiecznym korzystaniu z Internetu. Niektórzy z badanych twierdzili, że należy szkolić z bezpieczeństwa w Internecie w sposób cykliczny, ponieważ co chwilę pojawiają się w Internecie nowe zagrożenia, na które szczególnie narażone są dzieci i młodzież.

WYBRANE WYPOWIEDZI BADANYCH
<i>„Pani, która z nami to prowadziła, dużo nam opowiadała, robiliśmy różne projekty, też dało nam to do zrozumienia dużo rzeczy.” (Uczeń szkoły podstawowej)</i>
<i>„Myślę, że dobrze wyważony program był. Można zostawić tak, jak jest. Pani prowadząca była elastyczna i jak coś wiedzieliśmy, przechodziła do następnych zagadnień. Więc tutaj było bardzo sympatycznie.” (Nauczyciel w gimnazjum)</i>
<i>„Obowiązkowo powinny być przeprowadzane wśród nauczycieli, wśród uczniów, no i wśród rodziców, bo są to zainteresowane grupy społeczne. Myślę, że jest to w dzisiejszych czasach podstawowe zagadnienie, z którym ma obecnie Internet, każdy z nas ma styczność i codziennie tak naprawdę w różnych aspektach. Więc to jest na pewno bardzo, bardzo potrzebne.” (Nauczyciel w szkole podstawowej).</i>
<i>„(...) dla mnie na przykład na tym szkoleniu nie było takich, znaczy na tych warsztatach nie było takich rzeczy, których gdzieś tam nie znałabym. Ale rodzice, którzy nie mają kontaktu z tym internetem, z tym światem, no to tak podejrzewam, że mogli skorzystać na tym. (...) Ale nie było źle, była prezentacja, pani sporo tam od siebie dodawała z własnego doświadczenia różnych rzeczy. Na sam koniec filmiki nam ciekawe pokazała edukacyjne, także można było skorzystać.” (Rodzic ucznia szkoły podstawowej)</i>
A uważa Pani, że takie warsztaty mają jakiś sens, znaczy, powinno być ich więcej, mniej? <i>„Tak, mają, mają. To znaczy tak, myśmy akurat, powiem Panu, ten plan mieli napięty, więc pan musiał cały czas mówić, bo naprawdę on miał przygotowane, a dziewczyny były dociekliwe, zresztą ja sama też. Także myślę, że zdał egzamin na bardzo dobry, albo sześć, bo już teraz można dawać. Także potrzebne.” (Rodzic ucznia szkoły gimnazjalnej)</i>
<i>„Jestem zadowolona z tego, że w takim czymś bierze udział i myślę pod kątem swoim, ale tak samo myśląc o uczniach i o rodzicach, żeby powszechnie uświadomili sobie, że taki problem istnieje i prędzej czy później nas to będzie dotyczyć, czy nas czy dzieci nasze.” (Nauczyciel)</i>

3.2. Ocena wiedzy na temat komputerów i bezpieczeństwa w Internecie

Większość badanych oceniła swoją wiedzę z zakresu bezpieczeństwa w Internecie oraz komputerów i oprogramowania na poziomie średnim. Ich niewielka wiedza może wynikać z małego zainteresowania kwestiami informatyki, budowy komputerów i oprogramowania – tego typu pytanie było zadawane przede wszystkim dzieciom i młodzieży, które wyraziły raczej małe lub średnie zainteresowanie kwestiami informatycznymi. Pomimo tego badane osoby, które uczestniczyły w warsztatach, dysponowały zdecydowanie lepszą wiedzą z zakresu bezpieczeństwa w Internecie, niż respondenci uczestniczący ewaluacji ex-ante (poprzedzającej warsztaty w ramach projektu „Cybernauci”). Badani z każdej grupy respondentów bardzo trafnie wymieniali większość zagrożeń, które mogą napotkać w Internecie. Najczęściej wskazywanymi zagrożeniami były: kontakt z osobą nieznaną, która może stanowić zagrożenie oraz nieuważne udostępnianie swoich własnych danych osobowych. Oprócz tego wspomniano również o włamaniach do komputera oraz na konta, instalowaniu złośliwego oprogramowania, stalkingu i mowie nienawiści. Badani potrafią nie tylko rozpoznać te zagrożenia, ale wymieniają trafnie sposoby i narzędzia przeciwdziałania zagrożeniom, takie jak:

- unikanie kontaktów w Internecie z nieznanymi osobami i niepodawanie im swoich danych osobowych;
- kontrolowanie ustawień prywatności na portalach społecznościowych;
- nieumieszczanie obraźliwych wpisów na forach internetowych oraz portalach społecznościowych;
- unikanie podejrzanych i niezauważalnych stron w Internecie;
- unikanie ściągania i instalowania podejrzanych oprogramowań;
- instalowanie specjalistycznego oprogramowania takiego jak *firewall*, antywirus, czy też oprogramowanie kontroli rodzicielskiej.

WYBRANE WYPOWIEDZI BADANYCH
<p>Jakbyś miała wymienić, znowu do bezpieczeństwa w Internecie nawiązę, jakieś zasady korzystania z urządzeń komputerowych? Masz jakieś najważniejsze?</p> <p><i>„Na pewno nie dłużej niż godzinę przebywać przed komputerem czy tam telefonem, nie podawać nieznanym swoich adresów, ani numeru telefonu, wieku.” (Uczeń szkoły podstawowej)</i></p>
<p>A sam ten problem bezpieczeństwa w Internecie cię interesuje, czy raczej nie masz potrzeby się zagłębiać tutaj w tą tematykę?</p> <p><i>„Staram się być bezpieczna w Internecie, nie wchodzę na żadne strony, które mogą dać mi wirusa w komputerze. I na wszelkich jakichś zajęciach, które tego dotyczą uważam po prostu i tu się kończy moje zainteresowanie.” (Uczeń gimnazjum)</i></p>
<p>Chciałem zapytać o narzędzia, czy mogłaby Pani wymienić mi, ale chodzi mi o narzędzia informatyczne, oprogramowania, aplikacje, które służą zwiększeniu bezpieczeństwa w Internecie?</p> <p><i>„Przede wszystkim, nie wiem, czy podam nazwę, ale na przykład wszelkie rodzaje takie te filtry, które rodzice powinni dzieciom zakładać, żeby na przykład nie otwierały się tak niechciane strony.” (Rodzic)</i></p>
<p>Moje ostatnie pytanie dotyczy, czy potrafiłaby Pani wskazać narzędzia informatyczne, które zwiększają bezpieczeństwo w Internecie? Co Pani pierwsze na myśl przychodzi?</p> <p><i>„Pierwsze w ogóle jako narzędzie takiej ochrony dla mnie no to wiadomo, że jest program antywirusowy, to jest pierwsze zagrożenie, bo już się spotkałam też, że ktoś dostał komunikat, bo kamerki, ja mam kamerki pozaklejane wszystkie, czasami hasła mogą ściągać, to też już człowiek gdzieś tam coś posłyszysz i próbuje. Nawet nie wiem informatyczne, czy tylko chodzi o komputery Panu. Takie bardziej to jest ochrona rodzicielska, jeżeli jest dostęp, dzieciaki mają, to też trzeba sprawdzić, że one tam nie miały, jakiś telefon, bo też telefon to też w nim jest Internet, są też smsy takie o różnej treści, to też, żeby to było jakoś filtrowane, żeby dziecko nie dostało jakichś nieodpowiednich.” (Nauczyciel)</i></p>

Jeśli chodzi o wiedzę dzieci i młodzieży na temat Internetu i szerzej informatyki, to jest ona na dość ogólnym poziomie. Na ogólnym poziomie dzieci i młodzież dobrze radzą sobie z podaniem elementów, z których zbudowany jest komputer. Potrafią również opisać swoimi własnymi słowami Internet, zwracając szczególną uwagę na jego funkcje edukacyjne, ale również funkcje komunikacyjne, funkcje rozrywkowe i takie, które służą wypełnianiu czasu wolnego. Nieco więcej problemów sprawia dzieciom i młodzieży definiowanie czym jest programowanie. Niewysoka wiedza na temat kwestii technicznych jest związana jednak z

słabym lub średnim zainteresowaniem wśród badanej młodzieży problematyką komputerów i Internetu.

4. Wyniki ankiet audytoryjnych

4.1. Wprowadzenie

Niniejsza analiza ankiet audytoryjnych przedstawia wyniki ankiet poszkoleniowych zebranych od uczestników/ek bezpośrednio po warsztatach organizowanych wśród społeczności szkolnej z obszaru bezpieczeństwa w Internecie. Badanie zostało zrealizowane w ramach ewaluacji warsztatów oraz było oparte na celach edukacyjnych zdefiniowanych w scenariuszach zajęć prowadzonych przez Emisariuszy Bezpiecznego Internetu (trenerów).

Badanie zostało przeprowadzone na grupie uczniów/uczennic, rodziców/opiekunów, nauczycieli szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

4.2. Cel analizy

Celem analizy był okresowy przegląd programu i metodyk oraz bieżąca ewaluacja działań prowadzonych podczas realizacji zadania publicznego w obszarze bezpieczeństwa w Internecie wśród społeczności szkolnej.

W ramach badania uwzględniono również inne, dodatkowe aspekty związane z bezpiecznym funkcjonowaniem w Internecie oraz kompetencjami uczniów, rodziców, nauczycieli w tym obszarze.

W badaniu uwzględniono następujące zagadnienia:

- poziom satysfakcji z udziału w warsztatach,
- przydatność tematyki omawianej na szkoleniu,
- zakres szkolenia w odniesieniu do poziomu dotychczasowej wiedzy uczestnika,
- zainteresowanie działaniami podobnego typu,
- dodatkowe refleksje uczestników,
- uwagi trenera.

4.3. Metodologia badania i struktura próby

W badaniu wykorzystano kwestionariusze ankietowe przygotowane na potrzeby badania dla następujących grup badawczych:

- Uczniowie Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Szkół Ponadgimnazjalnych
- Rodzice uczniów Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Szkół Ponadgimnazjalnych
- Nauczyciele uczniów Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Szkół Ponadgimnazjalnych

Badanie przeprowadzono w dniach od 1.09.2016 r. do 31.10.2016 r.

Badanie było prowadzone techniką ankiety audytoryjnej. W szkoleniach uczestniczyło 5027 uczniów (2925 uczniów szkół podstawowych, 1826 gimnazjalnych i 276 ponadgimnazjalnych), 1301 nauczycieli (606 szkół podstawowych, 433 gimnazjalnych i 132 ponadgimnazjalnych, 93 zespołu szkół podstawowa i gimnazjum, 31 gimnazjum i szkoła ponadpodstawowa), 2249 rodziców (1084 szkół podstawowych, 969 gimnazjalnych i 136 ponadgimnazjalnych, 60 zespołu szkół: podstawowa i gimnazjum,) Respondenci pochodzili z województw: mazowieckiego, śląskiego, lubelskiego, lubuskiego, opolskiego, wielkopolskiego, małopolskiego, kujawsko-pomorskiego, podkarpackiego, dolnośląskiego.

Pytania kierowane do rodziców były zadawane w następujący sposób¹:

1. Czy tematyka poruszana na szkoleniu jest Panu/Pani przydatna?
2. Proszę ocenić zakres (program) szkolenia względem poziomu Pani/Pana dotychczasowej wiedzy.
3. Proszę ocenić przydatność informacji i wskazówek przekazywanych na szkoleniu w życiu codziennym.
4. Proszę ocenić poziom Pani/Pana zainteresowania kolejnymi kursami/szkoleniami tego typu (proszę wskazać jakie to kursy).

Pytania kierowane do nauczycieli zadawane były w następujący sposób:

1. Czy tematyka poruszana na szkoleniu jest Panu/Pani przydatna?
2. Proszę ocenić zakres (program) szkolenia względem poziomu Pani/Pana dotychczasowej wiedzy.
3. Proszę ocenić przydatność informacji i wskazówek przekazywanych na szkoleniu w życiu codziennym.
4. Proszę ocenić przydatność informacji i wskazówek przekazywanych na szkoleniu do pracy z uczniami.
5. Proszę ocenić poziom Pani/Pana zainteresowania kolejnymi kursami/szkoleniami tego

¹ Dla wszystkich pytań ustalono skalę od 1 do 5, gdzie: 1 – najniższa ocena, 5 – najwyższa ocena.

typu (proszę wskazać jakie to kursy).

Pytania kierowane do uczniów dotyczyły następujących kwestii:

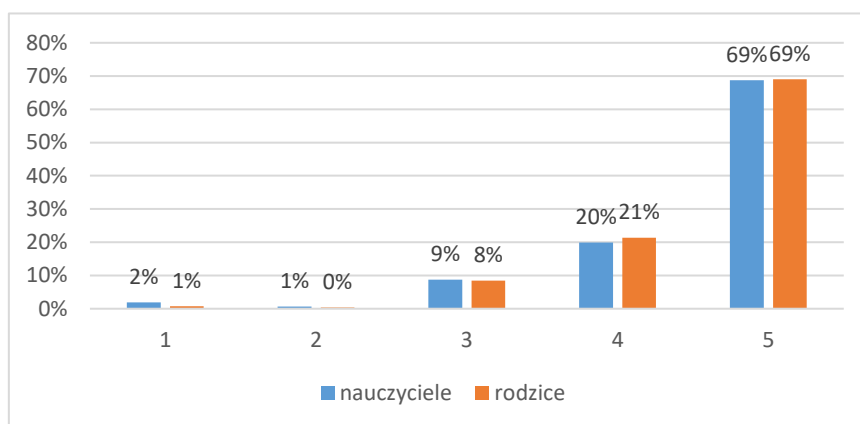
1. Jaki ci się podobało na szkoleniu?
2. Zdołyłem/zdołyłam nową wiedzę i umiejętności.

Szczegółowy rozkład ocen na powyższe pytania zostały przedstawiony w kolejnym rozdziale.

4.4. Ogólna ocena warsztatów

Zdecydowana większość badanych rodziców i nauczycieli wykazuje zainteresowanie kolejnymi kursami i szkoleniami z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu. Najczęściej wybieraną odpowiedzią przez tę grupę badanych było 5 (na skali od 1 do 5, gdzie 5 oznaczało największe zainteresowanie) - Wykres 8.

Wykres 8. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Proszę wskazać zainteresowanie kolejnymi kursami/szkoleniami tego typu (proszę wskazać jakie to kursy).

Uczniowie są zainteresowane kursami o podobnej tematyce, ale często nie potrafią wskazać specyficznych obszarów. Uczniowie kładą nacisk przede wszystkim na warsztatową i aktywizującą formę zajęć. Nieliczne osoby stwierdziły, że ich wiedza jest na wysokim poziomie i nie deklarują potrzeby kolejnych szkoleń.

Zainteresowanie kolejnymi kursami o podobnej tematyce wśród uczniów (najczęściej powtarzające się tematy):

- Warsztaty o podobnej tematyce, pogłębiającej zagadnienia bezpieczeństwa w Internecie,
- Zasady umieszczania fotografii na portalach społecznościowych (oraz w innych miejscach w Internecie),
- Ochrona i kształtowanie swego wizerunku w sieci ,
- Obrona przed hejtem i zagrożeniami,

- Portale społecznościowe i bezpiecznie z nich korzystanie.

Zainteresowanie kolejnymi kursami na temat bezpiecznego korzystania z Internetu wśród nauczycieli (najczęściej powtarzające się tematy):

- Warsztaty o podobnej tematyce, pogłębiającej zagadnienia bezpieczeństwa w Internecie,
- Wykorzystanie programów edukacyjnych/Internetu/nowych możliwości nauczania w szkole,
- Prawo autorskie, wolne licencje, ochrona danych osobowych,
- Prowadzenie rozmów z uczniami mających na celu zwiększenie ich bezpieczeństwa i zrozumienie,
- Zainteresowań uczniów (związanych z Internetem),
- Przeciwdziałanie zagrożeniom i uzależnieniem wśród uczniów.

Zainteresowanie kolejnymi kursami na temat bezpiecznego korzystania z Internetu wśród rodziców (najczęściej powtarzające się tematy):

- Warsztaty o podobnej tematyce, pogłębiającej zagadnienia bezpieczeństwa w Internecie,
- Zagrożenia i cyberprzemoc oraz sposoby przeciwdziałania im,
- Zabezpieczenia i kontrola rodzicielska,
- Gry komputerowe i ryzyka z nimi związane,
- Uzależnienia dzieci od Internetu.

Zdaniem trenerów uczniowie byli bardzo zainteresowani tematyką szkoleń, brali aktywny udział w zajęciach i dzielili się swoją wiedzą, dyskutowali i komentowali zagadnienia. Po ukończeniu szkolenia stwierdzali, że dowiedzieli się wielu nowych informacji (mimo początkowej pewności, że ich wiedza jest na wysokim poziomie) i są zdania, że szkolenia takie są wartościowe i potrzebne. Dużym zainteresowaniem uczniów cieszyły się zagadnienia związane z portalami i mediami społecznościowymi.

Cytaty z wypowiedzi uczennic:

- *"Uważam, że takie zajęcia powinny się odbywać częściej i wszędzie, ponieważ dzięki taki zajęciom można wiele się dowiedzieć, zrozumieć. Dzięki nim uświadomić sobie jak naprawdę jest i w razie potrzeby pomóc też innym."*
- *"Dzisiaj wychodzę z większą świadomością o Internecie."*

- *"Bardzo mi się te zajęcia podobały, ponieważ dużo się nauczyłam i będę zawsze czytać regulamin gdy założę np. twitter."*

Zdaniem trenerów prowadzących szkolenia nauczyciele nierzadko podchodzili z dystansem do szkolenia, jednak wraz z jego trwaniem coraz silniej angażowali się w proces szkoleniowy i byli aktywni (zajęcia kończyły się często później, niż planowano).

Cytaty z wypowiedzi nauczycieli:

- *"Treści poruszane na spotkaniu przydadzą się zarówno w mojej pracy jak i w życiu prywatnym z własnymi dziećmi"*
- *"Poruszenie spraw, procedur było ważne i mam wnioski z warsztatów z dziećmi",*
- *"Warsztaty dostarczyły mi dodatkowej wiedzy, którą wykorzystam na zajęciach",*
- *"Bardzo wartościowe szkolenie. Dużo się dowiedziałam. Wartościowe treści, trafne przykłady"*
- *"Szkolenie przydatne, uczniowie powinni mieć takie"*
- *"Zajęcia w sposób atrakcyjny pozwoliły zapoznać się z zagrożeniami i metodami radzenia sobie z tymi zagrożeniami w stosunku do uczniów i ich rodziców."*

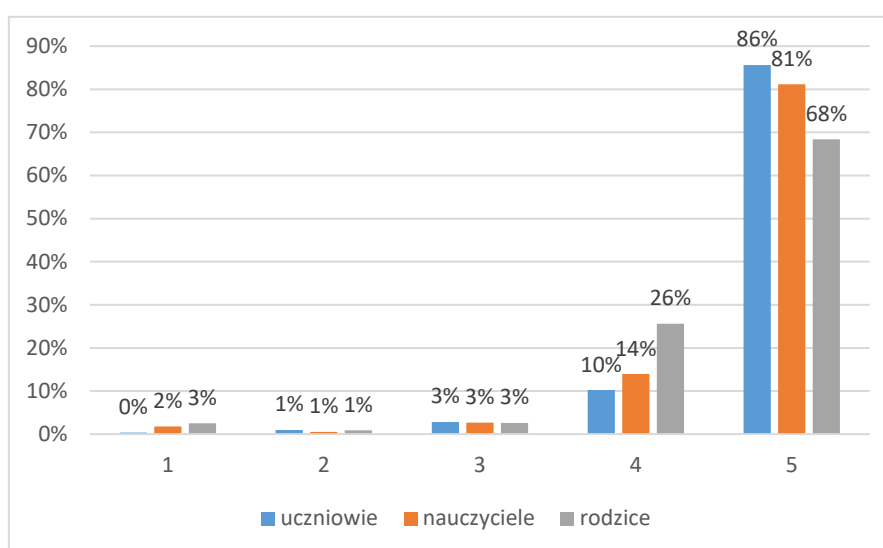
W opinii trenerów początkowa reakcja rodziców na szkolenie to dystans wynikający z przekonania, że problem zagrożeń w sieci "ich nie dotyczy", ponadto twierdzili oni, że posiadają już wiedzę adekwatną do swoich potrzeb. W miarę trwania zajęć rodzice zmieniali zdanie odnośnie poziomu swojej wiedzy, byli zaskoczeni zagrożeniami płynącymi z Internetu (głównie z portali społecznościowych typu Facebook). Rodzice bardzo chętnie współpracowali, opowiadali o swoich problemach, wątpliwościach. W efekcie deklarowali, że szkolenia są potrzebne, dopytywali o zasięg szkoleń (tj. czy będą organizowane również w innych placówkach).

Dynamika szkolenia, sposób prowadzenia i zainteresowanie problematyką spowodowały, że zajęcia przedłużały się w stosunku do zaplanowanego czasu. Rodzice w podsumowaniu twierdzili, że jednak muszą się przyjrzeć poczynaniom swoim dzieci w Internecie, dyskutowali też o różnych modelach rodzicielskich.

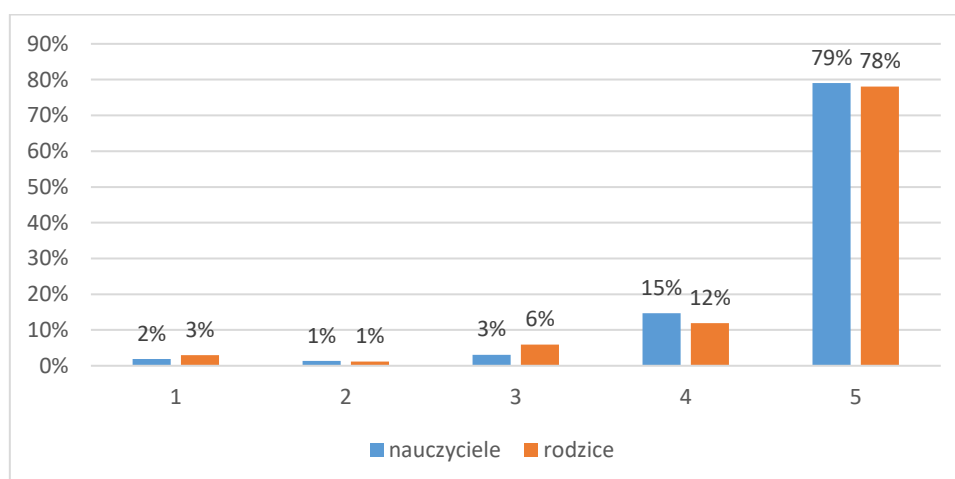
ROZKŁAD ODPOWIEDZI OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W WARSZTATACH NA PYTANIA ZADANE W ANKIECIE POSZKOLENIOWEJ

Na wykresach od 9 do 14 przedstawiono rozkłady odpowiedzi na pytania zamknięte umieszczone w ankiecie poszkoleniowej, która wypełniana była przez uczestników warsztatów: rodziców, nauczycieli, dzieci i młodzież. We wszystkich kategoriach szkolenia prowadzone w ramach projektu zostały ocenione bardzo wysoko lub wysoko. Uczestnicy są zadowoleni z warsztatów oraz mają poczucie, że wiedza, którą zdobyli jest przydatna.

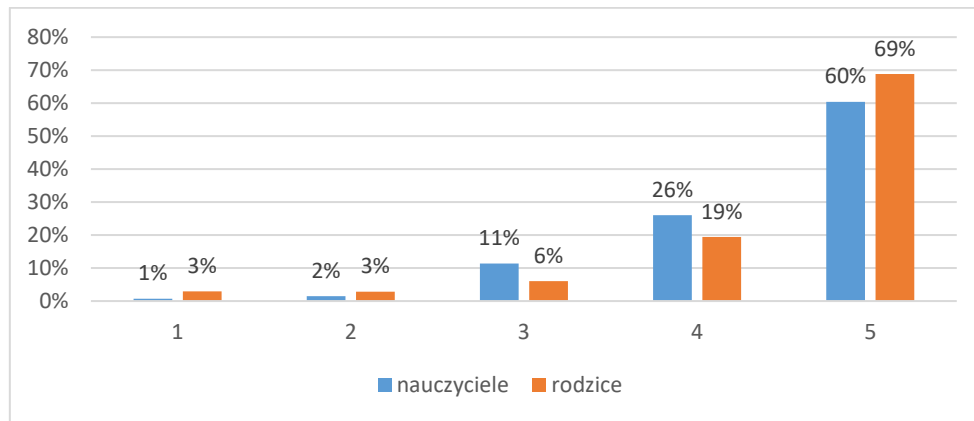
Wykres 9. Rozkład odpowiedzi: „Proszę ocenić ogólny poziom zadowolenia z udziału w szkoleniu” (pytanie do uczniów, nauczycieli, rodziców)

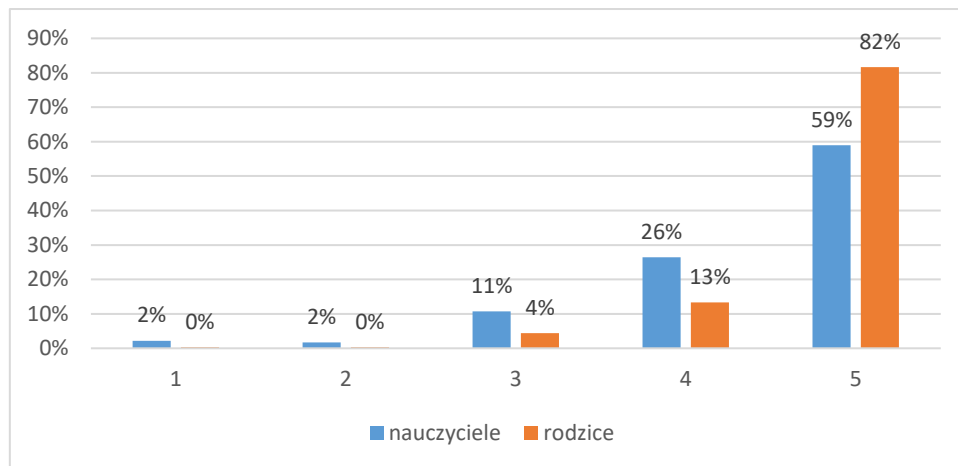
Wykres 10. Rozkład odpowiedzi: „Czy tematyka szkolenia jest dla Pana/i przydatna” (pytanie do nauczycieli, rodziców).

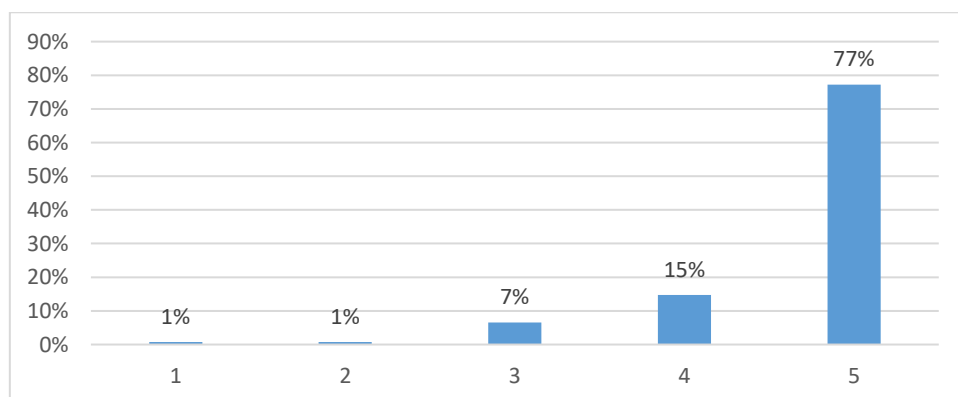
Wykres 11. Rozkład odpowiedzi: „Proszę ocenić zakres (program) szkolenia względem swojej dotychczasowej wiedzy” (pytanie do nauczycieli, rodziców).

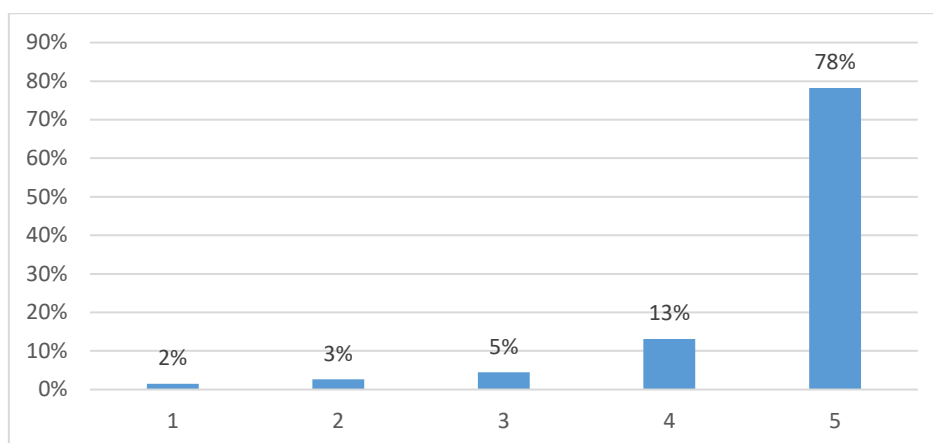
Wykres 12. Rozkład odpowiedzi: „Proszę ocenić przydatność informacji i wskazówek przekazywanych na szkoleniu w życiu codziennym” (pytanie do nauczycieli, rodziców).

Wykres 13. Rozkład odpowiedzi: „Proszę ocenić przydatność informacji i wskazówek przekazywanych na szkoleniu do pracy z uczniami” (pytanie do nauczycieli).

Wykres 14. Rozkład odpowiedzi: „Zdobyłem/am nową wiedzę i umiejętności” (pytanie do uczniów).

4.5. Ocena wybranych tematów szkoleń

Poniżej przedstawiono oceny wybranych tematów szkoleń z podziałem na grupy uczniów, nauczycieli i rodziców. Warsztaty były oceniane przez uczestników pod względem dwóch kryteriów: przydatności tematyki zajęć oraz ogólnego poziomu zadowolenia z warsztatów. Wszystkie odpowiedzi były udzielane na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało niską ocenę, a 5 bardzo wysoką.

Tematy warsztatów oceniane przez uczniów i uczennice:

- Internet: jak bezpiecznie uczyć się, rozmawiać i bawić w "światowej sieci".
- Tajemne moce komputera
- Mój wizerunek w Internecie
- Komunikacja za pośrednictwem

Tematy warsztatów oceniane przez nauczycieli:

- Moi uczniowie bezpieczni w sieci
- E-zagrożenia (przegląd ogólny)
- Szanse i zagrożenie Cyberprzestrzeni

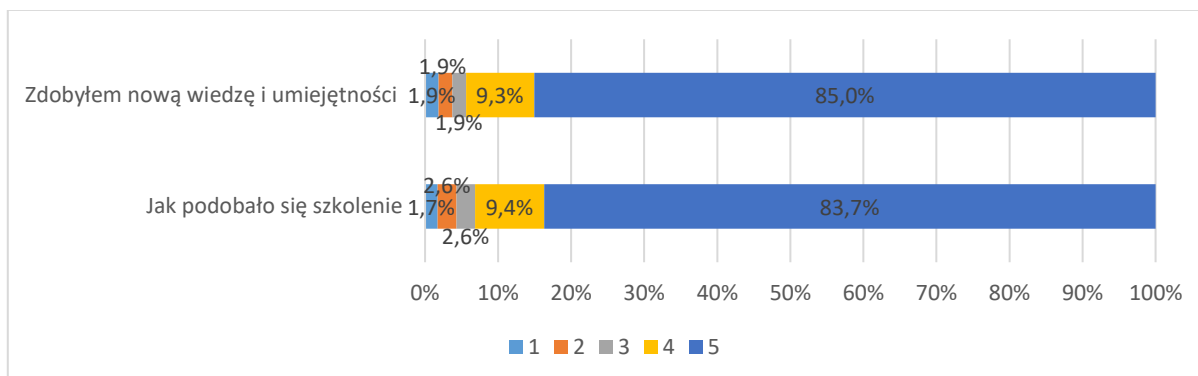
Tematy warsztatów oceniane przez rodziców:

- Moje dziecko a Internet - jak sensownie działać wychowawczo
- E-zagrożenia (przegląd ogólny)
- Internet: między szansami a zagrożeniami
- Cyfrowe narracje - zróbmy coś razem

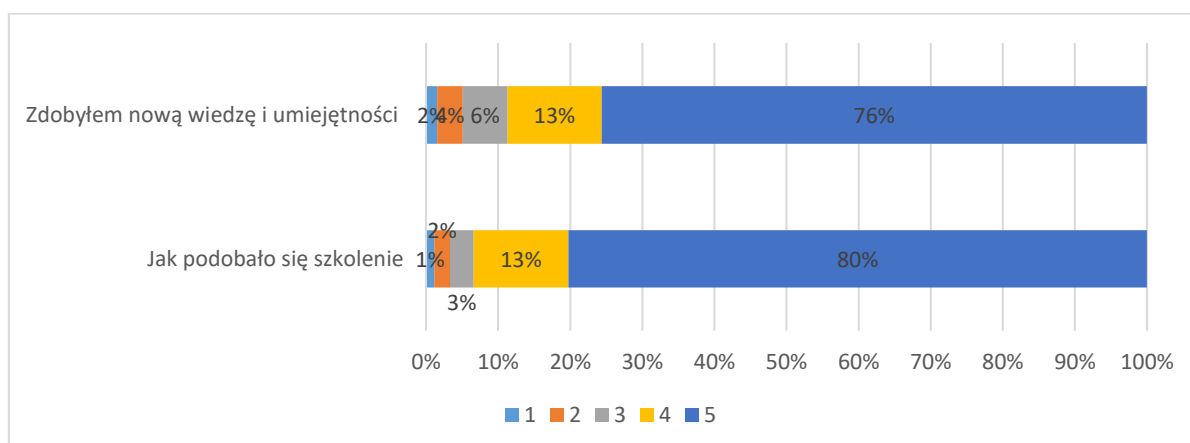
Na wykresach od 15 do 24 przedstawiono oceny wszystkich poszczególnych warsztatów. Wszystkie warsztaty zostały ocenione bardzo pozytywnie we wszystkich badanych grupach.

OCENY UCZNIÓW W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH WARSZTATÓW

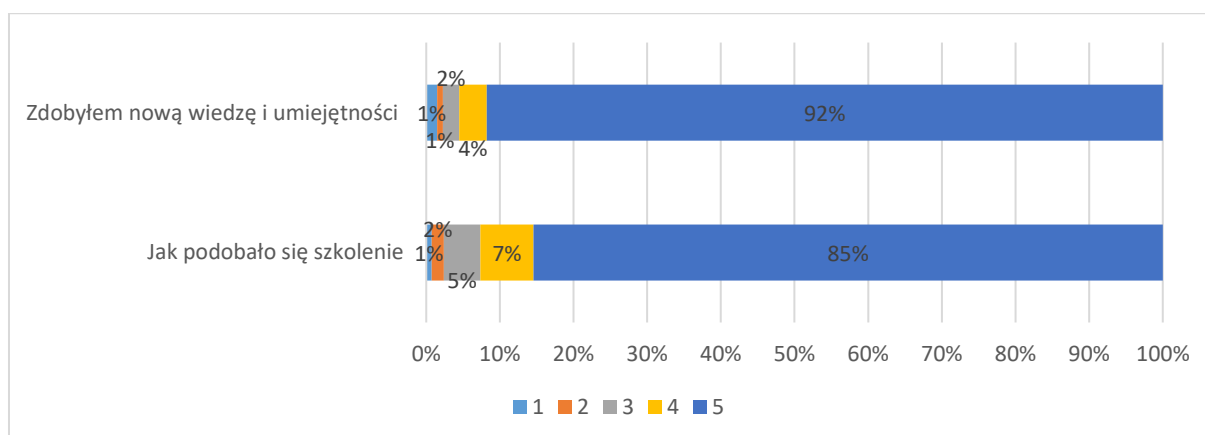
Wykres 15. Porównanie ocen zadowolenia ze szkolenia „Internet: jak bezpiecznie uczyć się, rozmawiać i bawić w światowej sieci” w Szkole Podstawowej. Odpowiedzi uczniów.

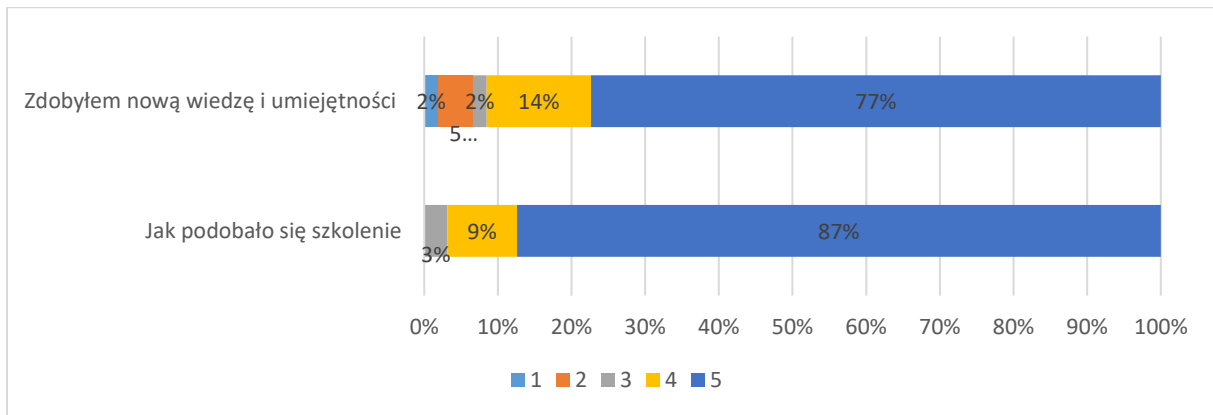
Wykres 16. Porównanie ocen zadowolenia ze szkolenia: „Mój wizerunek w Internecie”. Odpowiedzi uczniów.

Wykres 17. Porównanie ocen zadowolenia ze szkolenia: „Tajemne moce komputera”. Odpowiedzi uczniów.

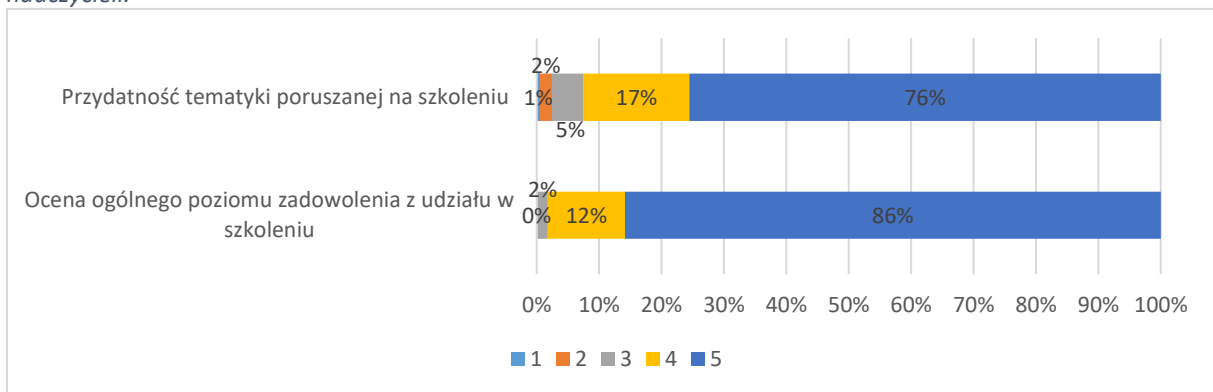

Wykres 18. Porównanie ocen zadowolenia ze szkolenia: „Komunikacja zapośredniczona”. Odpowiedzi uczniów.

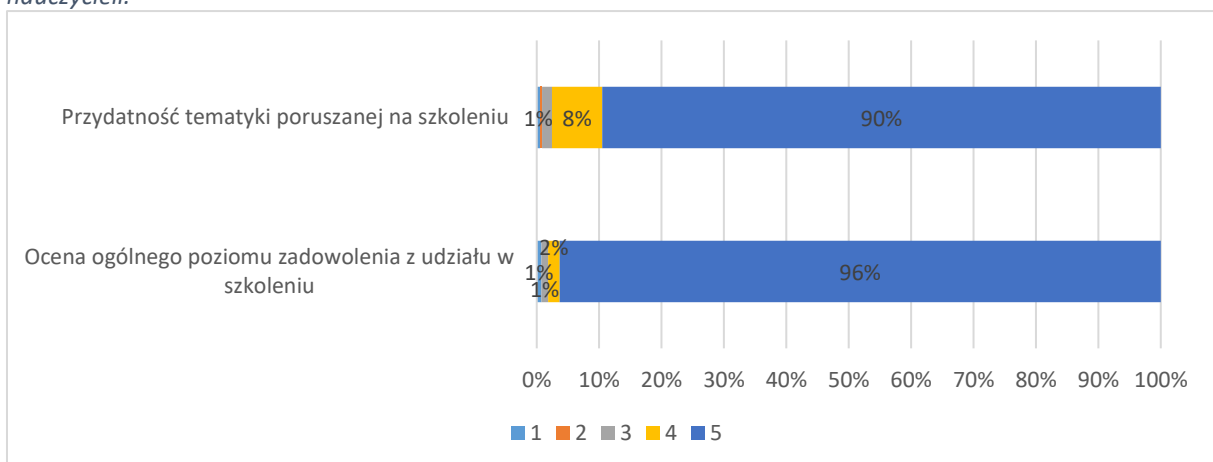

OCENY NAUCZYCIELI

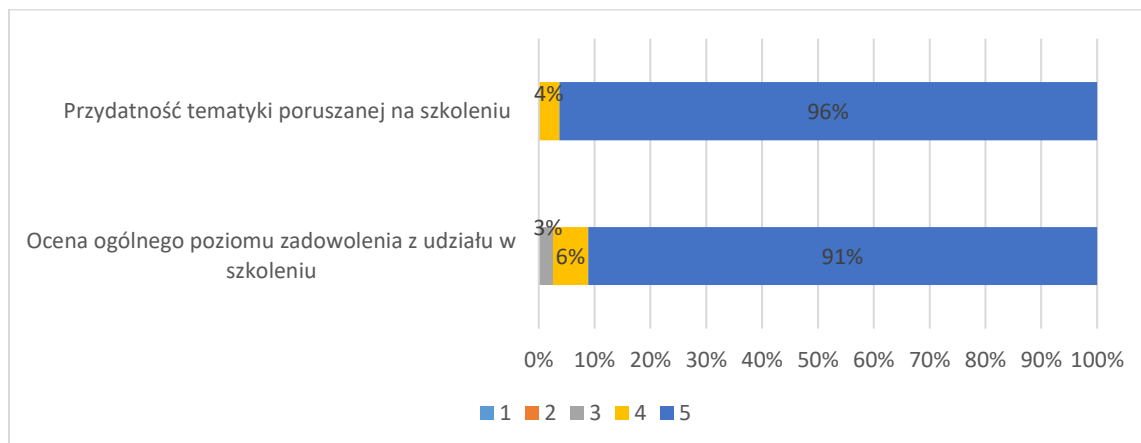
Wykres 19. Porównanie ocen zadowolenia ze szkolenia: „E-zagrożenia (przeгляд ogólny)”. Odpowiedzi nauczycieli.

Wykres 20. Porównanie ocen zadowolenia ze szkolenia: „Moi uczniowie bezpieczni w sieci”. Odpowiedzi nauczycieli.

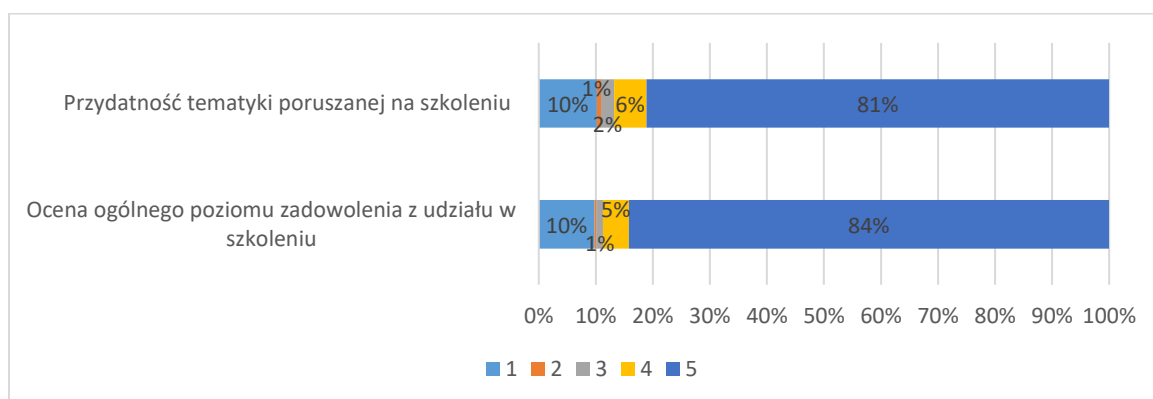

Wykres 21. Porównanie ocen zadowolenia ze szkolenia: „Szanse i zagrożenia cyberprzestrzeni”. Odpowiedzi nauczycieli.

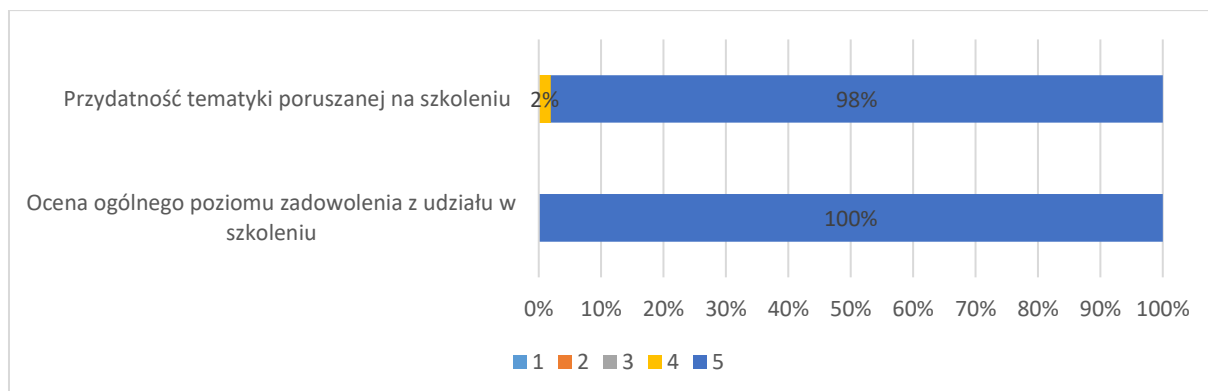

OCENY RODZICÓW

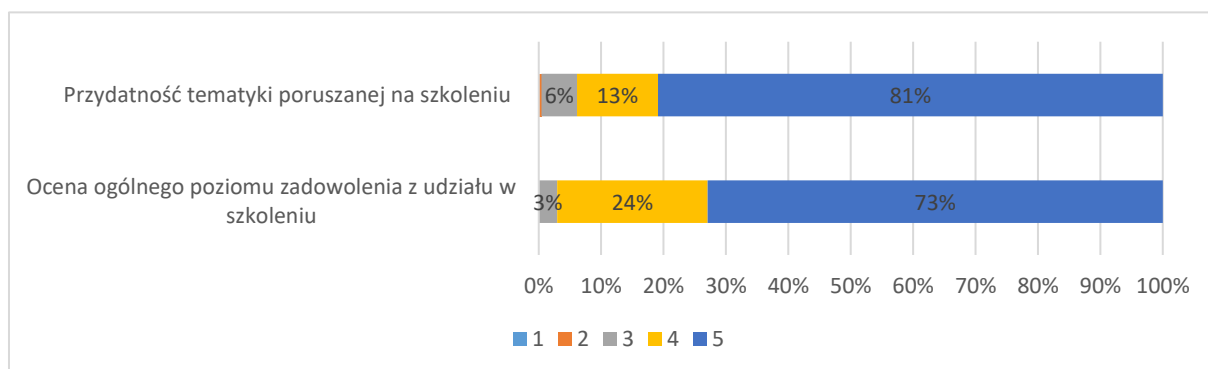
Wykres 22. Porównanie ocen zadowolenia ze szkolenia: „Szanse i zagrożenia cyberprzestrzeni”. Odpowiedzi rodziców.

Wykres 23. Porównanie ocen zadowolenia ze szkolenia: „Cyfrowe narracje”. Odpowiedzi rodziców.

Wykres 24. Porównanie ocen zadowolenia ze szkolenia: „E-zagrożenia (przegląd ogólny)”. Odpowiedzi rodziców.

Wykres 25. Porównanie ocen zadowolenia ze szkolenia: „Internet – między szansami a zagrożeniami”. Odpowiedzi rodziców.

